

Π. Α. Λ Η Ε Σ Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια τήν 22 αν
'Απριλίου, 1973 ήμέραν Κ Υ Ρ Ι Α -
Κ Η Ν και ώραν : 20.00 - 20.30'

Τήν εκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ και ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδά ή ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ .

214

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυριακή τών Βαΐων σήμερα, αγαπητέ μου Γιάγκο και σε μιά
έβδομάδα θά έχωμε Λαμπρή... Νομίζω ότι ή συζήτησί μας μπο-
ρεϊ νά περιστραφή γύρω από τά θέματα αυτά τής παληᾶς 'Α-
θήνας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Στάσου, ~~ἀγαπᾶ~~ αγαπητέ μου Δημήτρη, γιατί σε παίρνει ο ένθου-
σιασμός και βιάζεσαι. Μήν ξεχνᾶς ότι στήν περασμένη μας
συνάντησι, εἴχαμε αφήσει τήν συζήτησι μισοτελειωμένη και
εἴχαμε υποσχεθεῖ ότι θά τήν συνεχίσωμε σήμερα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σοβαρά ; Και τί λέγαμε ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εέχασες και τί λέγαμε ; Δέν μιλούσαμε για τίς στολές του
στρατού, στά παλαιότερα χρόνια ; Και μάλιστα λέγαμε, δηλαδή
έσύ μου ἔλεγες ότι τό ὕφασμα μέ τό ὁποῖον ράβανε τίς στο-
λές του στρατού τό λέγαμε λ ι ν ᾶ τ σ α .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, λινάτσα. Αὐτή ή λινάτσα ἔχει μεγάλη ἱστορία.
"Ητανε τόσο κοινή ή λέξις, σε τόσο συνηθισμένη χρῆσι, ὥστε
ὅταν πήγαινε κανένας στόν στρατό, μόλις τόν βλέπανε ντυμέ-
νο φαντάρο, του λέγανε : Βρέ Κώστα ; Λινατσώθηνες ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αλήθεια ; Λινατσώθηνες ; Δηλαδή, φόρεσες λινάτσα ; Αὐτό
δέν έννοοῦσαν ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό. Κι' ἔχομε πολλά ντοκουμέντα γι' αὐτό τό λινάτσωμα.
'Ανεπίσημα ντοκουμέντο ἔχομε τό παλαιότατο λαϊκό τραγοῦδι
Τώρα ἀφήστε τίς γκριμάτσες - κι' ο καθένας θά ντυθῆ

θά φορέση τίς λινάτσες - μέ κορῶνα καί σπαθί.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μέ κορῶνα καί σπαθί. Οἱ στρατιῶτες εἶχανε καί σπαθί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά μικρή ξιφολόγχη, κρεμασμένη στήν ζώνη τους. "Ἦτανε ἀπαραίτητο ἐξάρτημα τῆς στολῆς ἢ ξιφολόγχη τοῦ στρατιώτη ὅπως καί τοῦ χωροφύλακα. Μιά ἐποχή, γύρω στά 1885, οἱ χωροφύλακες φορούσανε κόκκινο ἀμπέχονο καί γιρίζο πανταλόνι. Τό σπαθάκι ὅμως κρεμότανε ~~ἀπὸ~~ ^{στήν} ἀριστερή τους πλευρά. Θυμήσου καί τήν σχετική περιγραφή πού κάνει ὁ Σουρῆς :

Μέ τήν κόκκινη πάντα ζακέττα
καί μέ ἓνα σπαθάκι κοντό,
ὅπου νοιώσω πῶς παίζουν πασέττα
τίμι τάνα τήν πόρτα βροντῶ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό βέβαια εἶναι ἓνα ἐπίσημο ντοκουμέντο. "Ὅμως γιά τήν λινάτσα, δέν μοῦ εἶπες τί ἐπίσημο ντοκουμέντο ὑπάρχει ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὑπάρχει ὁ ὕμνος τῆς λινάτσας, δημοσιευμένος στά σατυρικό περιοδικό Εαμπαγᾶς, τόν Ἰούνιο τοῦ 1881. Διάβασέ 'το Γιάγιο γιά νά πεισθῆς :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἡ λινάτσα παντοῦ φιγουράρει
τήν φοροῦνε κορμιᾶ κρυφερά,
ὅπου τώρα, γιά πρώτη φορά
ἔχουν ράφτη τόν "Αρη.
Τῆς καινούργιας, ἄν θές, ἱστορίας
παλληκάρια νά δῆς φοβερά,
δός τους μία λινάτσα σκληρά
κι' ἓνα φύλλο πορείας.

Πουπουλένιο κι' ἄν εἶχανε στρῶμα
ἢ λινάτσα, τούς δίνει καρδιά
κι' ὄλα αὐτά, χαϊδεμένα παιδιᾶ
θά κοιμοῦνται στό χῶμα...

'Ασφαλῶς δέν χρειάζεται ἄλλη ἀπόδειξις γιά νά πεισθοῦμε ὅτι τό ὕφασμα τῶν στρατιωτικῶν τότε στολῶν, λεγότανε λινάτσα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ὅμως ἔχομε καί ἄλλο ἓνα ντοκουμέντο. Τήν ἐποχή ἐκείνη, στά 1881, πῆγε στρατιώτης καί ὁ Γεώργιος Σουρῆς...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί θά φόρεσε φυσιικά λινάτσα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι μονάχα φόρεσε λινάτσα, μά ἔγινε καί στόχος εἰρωνείας καί σατύρας ἀπό τούς συναδέλφους του. Καί πρῶτος πρῶτος ὁ Δροσίνης, ὁ ποιητής Γεώργιος Δροσίνης, ἐδημοσίευσε ἕνα σατυρικό ἐπίγραμμα εἰς βάρος τοῦ Σουρή. Διάβασέ 'το Γιάγκο
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἰς τόν Σουρήν, λινατσωθέντα.
- Τώρα λινάτσα φόρεσες, τώρα φαντάρος πηγες
κι' ἔβγαλες τό κοστοῦμι σου, τό γυρίζο μέ τίς ρίγες
δέν εἶσαι πιά ὁ παλαιός, εἰρηνικός Σουρής
λινατσωμένος ἔγινες καί πολεμοχαρής.
- Κι' ἀφοῦ λινάτσα εβαλες, ἀγαπητέ ποέτα
πέταξε καί τήν πέννα σου καί πάρε μπαγιοννέτα
χῦσε καί τό μελάνι σου, σέν σου τό λέω φέμμα
κι' ἄς γράφη ἡ μπαγιοννέτα σου βουτῶντας μέσ' τό αἷμα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά λοιπόν καί ἄλλο ντοκουμέντο γιά τήν λινάτσα. Μά ἐκεῖνο πού μοῦ διέφυγε νά σου πῶ, ἀγαπητέ μου Γιάγκο, εἶναι ὅτι οἱ λομφευόμενοι τῆς Ἀθήνας πού ἐστρατεύοντο, ἔβαζαν μέσα γιά νά πᾶνε στό μηχανικό...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί στό μηχανικό ; Τί τό ἰδιαίτερο εἶχε τό σῶμα τοῦ μηχανικοῦ ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τίποτε τό ἰδιαίτερο. Τούς τραβοῦσε ὅλους τό γόητρο τῆς στολής πού ἐνῶ ἦτανε σάν τίς ἄλλες φανταρίστικες στολές, τό πανταλόνι της, στό κάτω μέρος, στούς ἀστραγάλους ἐσούρωνε καί σιεπαζότανε ἀπό λευκές γιέττες μέ κουμπάνια.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα κατάλαβα. Οἱ κομψευόμενοι ἀθηναῖοι πού ἐστρατεύοντο, θέλανε νά διατηρήσουν τήν ὑπεροχή τῆς κομψότητος μέ τίς ἄσπρες γιέττες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἔτσι πιστεύανε. Οἱ στρατιῶτες τοῦ μηχανικοῦ, λεψύνουσαν τότε σκαπανεῖς. Ἦτανε τά περὺφημα σκαπανάνια τοῦ στρατοῦ, πού τά γλυκοκοιτάζανε ὅλες οἱ γυναῖκες.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά ἂν θυμᾶμαι καλά, ὑπάρχει κι' ἓνα παλαιό θεατρικό ἔργο μέ τίτλο : Τά σιαπανάνια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, τά Σιαπανάνια, μιὰ κωμωδία μέ μερικά τραγούδια πού πα-
ραστάθηκε γύρω στά 1908 μέ μεγάλη ἐπιτυχία, ἀσυνήθιστη γιά
τήν ἐποχή ἐκείνη. Καί τώρα, ἀγαπητέ μου Γιάγκο, φθάνομε στήν
μεγάλη ἐπανάστασι πού ἔγινε στήν στρατιωτική στολή.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἴρω τί ἐννοεῖς : Τό χ α κ ι ῖ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, τό χαιί. Αὐτό τό ὕφασμα πού χρησιμοποιεῖται γιά
στρατιωτικές στολές σχεδόν σ' ὅλον τόν κόσμο. 'Εδῶ, συμβαίνει
τό ἐξῆς παράδοξο : Γιά νά δανειστῆς κάτι ἀπό κάποιον, ἓνα
ἀτικεῖμενο, ἓνα βιβλίο ἢ καί χρήματα, ἐρωτᾶς αὐτόν τόν κά-
ποιον ἂν θέλῃ νά στό δανείσῃ, δέν εἶναι ἔτσι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἐτσι εἶναι καί μαντεύω ποῦ θέλεις νά φθάσῃς. Μιὰ γλῶσσα,
δανεῖζεται λέξεις ἀπό μιὰ ξένη γλῶσσα χωρίς νά ἐρωτᾶ. Αὐτό
δέν θέλεις νά πῆς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό ἀκριβῶς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μέ ἄλλα λόγια, ἡ λέξις χ α κ ι ῖ δέν εἶναι ἐλληνική.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ασφαλῶς ὄχι. 'Από ποῦ νά εἶναι ἐλληνική ; "Αν ἦταν ἐλληνική
λέξις θά μπορούσε νά κλίνεται, ὅπως τό μαῦρο, τοῦ μαύρου,
τό λευκόν, τοῦ λευκοῦ, τό πράσινον τοῦ πρασίνου...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σωστά. Δέν μπορούμε νά ποῦμε τό χαιί, τοῦ χ α κ ι ο ῦ. Οἱ
ξένες λέξεις δέν κλίνονται. Μά ἀφοῦ τό χαιί εἶναι ξένη λέ-
ξις ἀπό ποιά γλῶσσα τήν δανεισθήκαμε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γά σοῦ φανῆ παράξενο ἂν σοῦ πῶ ὅτι εἶναι λέξις περσική.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Π ε ρ σ ι κ ῆ ῖ ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν σοῦ εἶπα ὅτι θά σοῦ φανῆ παράξενο ; Μάλιστα, περσική.
Καί ξέρεις ἀπό πότε χρησιμοποιεῖται ; 'Από τά 1857...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Χίλια ὀντακόσια πενήντα ἐπτά ; Μά τότε δέν εἶχαμε τήν λινά-
τσα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εμεῖς, στήν Ἑλλάδα ναί, μά αὐτό τό στρατιωτικό ὕφασμα, τό χακί, τό πρωτόφορεσαν οἱ ἄγγλοι πού πολεμοῦσαν στίς Ἰνδίες

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα μέ μπέρδεφες περισσότερο. Μοῦ λές ὅτι ἡ λέξις χακί ἔχει προέλευσι περσική καί ὅτι τό πρωτοχρησιμοποίησαν οἱ ἄγγλοι πού πολεμοῦσαν στίς Ἰνδίες, στά 1857.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ ἄγγλοι πού φοροῦσαν κόνκινα ἀμπέχονα μέ χρυσᾶ κουμπιά καί λευκές κάσιες, δίνανε εὐκολα στόχο στούς Ἰνδοῦς, τότε τό ἐπιτελεῖτο σιέφθηκε νά τούς ντύση μέ μιά στολή πού νά μήν δίνη εὐκολα στόχο, μ' ἓνα ὕφασμα πού νά συγγέεται μέ τό χῶμα καί βρέθηκε αὐτό τό ἀνοιχτό καφέ ὕφασμα, πού φαίνεται σάν σκονισμένο καί ἀκριβῶς ἡ λέξις χ ά κ στήν περσική γλῶσσα σημαίνει σιόνη.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταπληκτικό. Χακί στά περσικά σημαίνει σιόνη καί φυσικά τό ὕφασμα χακί, σημαίνει κάτι τό σκονισμένο. Δέν ἦτανε κακή ἰδέα καί φαντάζομαι ὅτι αὐτό τό ὕφασμα θά χρησιμοποιήθηκε μέ τόν καιρό ἀπ' ὄλους τούς στρατούς τοῦ κόσμου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐτσι στούς βαλκανικούς πολέμους τοῦ 1912 - 1913, ὁ ἑλληνικός στρατός ἦτανε ντυμένος στό χακί καί τραγουδοῦσε ὅλος ὁ κόσμος μ' ἐνθουσιασμό :

Λεβεντιᾶ ἑλληνική
σάν κιοντάρι θά ὀρμήσης
θά φορέσης τό χακί
καί θά πᾶς νά πολεμήσης...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αρκετά ὄμως μιλήσαμε γιά στρατούς καί γιά στολές, δεν νομίζεις ; Σκέφου, ἀγαπητέ μου Δημήτρη ὅτι ἔχομε σήμερα 22 Ἀπριλίου καί ἡ ἀνοιξις ὀργιάζει γύρω μας. Τέτοια ἐποχή στά παλαιά ἀθηναϊκά χρόνια, ὁ ἐρωτευμένος ἀθηναῖος τραγουδοῦσε ἀνοξιᾶτικα τραγούδια : Στόν κήπο πού σέ πρωτοεῖδα... θά νά φυτέψω μουσμουλιά...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Στόν κήπο πού σέ πρωτοεῖδα κ.τ.λ.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν κρίνωμε μιά εποχή από τά τραγούδια της, Γιάγκο, σιέφου, πόση υπομονή είχε ο έρωτας εκείνα τά χρόνια. Τί λέει τό τραγούδι ; Στόν τόπο πού τήν πρωτοείδε, ^{θά φυτέψη} ~~θα φύτεψα~~ μουσμουλιά καί θά περιμένη νά πιάση ή μουσμουλιά, νά γίνη δένδρο, νά βγάλη κλαδιά γιά νά κρεμάση τί ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τήν =έλπίδα... Φαντάσου υπομονή πού είχε ο παλαιός έρωτουμενος... Νά περιμένη γά γίνη δέντρο ή μουσμουλιά κι' αυτός νά είχε ακόμη έλπίδες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι ήτανε ο παλαιός έρωτας Γιάγκο μου. Ξεχνᾶς τόν 'Αχιλλέα Παράσχο πού γράφει στήν κόμη τῶν όνειρων του :
- Τάς έλπίδας μου δέν χάνω
όσο καί ἄν σιωπῶ
καί ἄν νέος αποθάνω
καί νεκρός θά σ'άγαπῶ !...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ο Παράσχος καθρεφτίζει μιά ὁλόκληρη εποχή, μά δέν ὑπάρχει λόγος νά ἐπειταθοῦμε σέ μιά εποχή γιά τήν ὁποία ἔχομε μιλήσει τόσες φορές. Μήν ξεχνᾶς ὅτι περνᾶμε μιά προπασχαλινή εποχή καί οἱ ἀκροαταί μας θά ἤθελαν νά μάθουν τί γινότανε αὐτές τίς ἡμέρες στήν παλιά τήν 'Αθήνα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί γινότανε ; 'Οργασμός πραγματικῶς. 'Οργασμός στά νοικοκυριά πρῶτα πρῶτα, γιατί οἱ ἀθηναῖτες νοικοκυρές καθαρίζανε τά σπίτια τους, ζυμώνανε τσουρέκια καί κουλουράκια, βᾶφανε ἀυγά καί γενιᾶ κᾶνανε ὅλες τίς προ-πασχαλινές ἐτοιμασίες. "Όσο γιά τούς δρόμους, ἐκεῖ γινότανε ἄλλου εἴδους πανηγῦρι
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω πῶς τό ξέρω αὐτό τό πανηγῦρι. "Όπως πρίν ἀπό τά Χριστούγεννα γυρίζανε κοπάδια οἱ γαλοπούλες, τώρα πρίν ἀπό τό Πάσχα, γυρίζανε μικρά κοπάδια ἀπό ἀρνάκια...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἀκουγότανε μιά κραυγή πού διαλαλοῦσε : 'Αρνιά πῶθ γάλακτος ἀρνιά γιά τήν Δαμπρή...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ὑπῆρχαν ἀθηναῖτοι πού ἀγοράζανε ζωντανό ἀρνάκι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολλοί, παραπολλοί. Μήν ξεχνᾶς ὅτι τὰ σπίτια στήν παληά
'Αθήνα δέν ἦτανε πολυκατοικίες, μά εἶχανε ὄλα αὐλές καί πε-
ροβολάκια. "Ἐτσι ὄλοι οἱ ἀθηναῖοι, εἶχανε τήν εὐχέρεια νά
'χουνε τό ἀρνάκι τους στό μικρό τους περιβολάκι καί νά τό
ταΐζουν γιά νά τό παχαίνουν. Φυσικά αὐτή ἡ ἱστορία εἶχε καί
μιὰ δυσάρεστη πλευρά...

ΓΑΝΝΙΔΗΣ Ξέρω τί ἐννοεῖς. "Όταν ἐρχότανε ἡ στιγμή, τήν παραμονή τῆς
Λαμπρῆς νά σφαχτῆ τό ἀρνάκι, ἐκδηλωνότανε ἀντίδρασις ἀπό τὰ
παιδιά τοῦ σπιτιοῦ, πού εἶχανε ἀγαπήσει τό ἀρνάκι στό ἀναμε-
ταξύ καί παίζανε μαζί του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβῶς αὐτό γινότανε. Καί δέν ξέρω ἂν εἶναι γνωστή ἡ ἱστο-
ρία πού ἔγινε ἐδῶ κι' ἐξῆντα χρόνια στό σπίτι τοῦ ποιητοῦ
Γεωργίου Δροσίνη, μέ τήν κόρη του τήν Λίλλυ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί ἱστορία ; 'Εγώ τουλάχιστον δέν τήν ἔχω ἀκούσει.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο Δροσίνης εἶχε τό σπίτι του τότε, ἐδῶ κι' ἐξῆντα πέντε χρό-
νια στήν ὁδόν Πεμσταζόγλου, ακριβῶς ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερα
τό μέγαρο τῆς 'Ιονικῆς Τραπεζῆς. "Ἐνα μικρό διώροφο σπίτι
μέ μεγάλο περιβολάκι ἀπό τό πίσω μέρος. Σ' αὐτό τό περιβολάκι
ὁ Δροσίνης, κάποια Λαμπρή, εἶχε ἕνα ἀρνάκι πού προοριζότανε
νά φαγωθῆ τό Πάσχα στήν σοῦβλα. "Όμως ἡ κόροῦλα του ἡ Λίλλυ
τό εἶχε ἀγαπήσει τό ἀρνάκι καί ὅταν ἀκουσε, τό πρωῖ τοῦ μεγά-
λου Σαββάτου νά φωνάζη στόν δρόμο, ὁ πλανόδιος σφάχτης :
- Ποιός ἔχει ἀρνιά γιά σφάξιμοοοο... ἡ μικροῦλα ἡ Λίλλυ, δέ-
να ἐτῶν τότε, σήμερα μιὰ σεβαστή ~~κατοικία~~ δέσποινα πού ζῆ στήν
'Ελβετία, ἐφρόντισε κι' ἔλαβε τὰ μέτρα της.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή, τί μέτρα ἔλαβε ; 'Εσφαξε μόνη της τό ἀρνάκι γιά νά μήν
τό σφάξη ἄλλος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Απλούστατα τό ἔκρηψε τό ἀρνάκι γιά νά μήν τό βρῆ ὁ καιός ὁ
ἄνθρωπος, ὅπως εἶπε ἀργότερα καί νά σφάξη.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλά, ποῦ τό ἔκρυψε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά παιδιά εἶναι τρομερά σάν θέλουν νά πονηρευτοῦν. Ὁ Δροσί-
νης φώναξε τό πλανόδιο σφάχτη πού περνοῦσε στόν δρόμο νά
σφάξη τό ἀρνάκι καί νά τό γδάρη. Ψάχνουνε στό περιβολάκι τοῦ
σπιτιοῦ, πουθενά τό ἀρνάκι. Ἐδῶ τό ἀρνάκι, ἐκεῖ τό ἀρνάκι,
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πουθενά τό ἀρνάκι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶδανε ὅμως τήν μικρή πόρτα τοῦ περιβολιοῦ ἀνοιχτή καί συμπε-
ράνανε ὅτι τό ἀρνάκι θά εἶχε δραπετεύσει.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί δέν βρέθηκε τελικά τό ἀρνάκι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν βρέθηκε καί ἀναγκάσθηκε ὁ Δροσίνης, νά πάη στήν ἀγορά νά
προμηθευθῆ ἄλλο ἀρνάκι, σφαγμένο κι ἔτοιμο γιά τήν σουβλα.
Τήν ἐπομένη, ἀνήμωρα τήν λαμπή, μαζεύτηκαν στό σπίτι τοῦ Δρο-
σίνης, διάφοροι φίλοι γιά νά πάρουνε μεζέ, νά τσογκκρίσουν τά
κόκκινά τους τ'αὐγά καί νά γλεντήσουν. Ὁ Δροσίνης τοὺς διηγή-
θηκε τό πάθημά του γιά τό ἀρνάκι πού εἶχε ἀγοράσει καί βρίσκον-
τας τήν πόρτα ἀνοιχτή εἶχε ἀποδράσει, ὅταν ξαφνικά κατεβαίνει
ἀπό τό σπίτι ἢ μικροῦλα ἢ λίλυ, σέρνοντας πίσω της τό ἀρνάκι
στολισμένο μέ μιά κόκκινη κορδέλλα στόν λαιμό του.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μή μοῦ πῆς ὅτι τό εἶχε κρύψει στό δωμάτιό της τό ἀρνάκι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁχι, γιατί θά ἐβέλαζε καί θά τό ἀκούγανε. Τό εἶχε κρύψει στήν
σοφότα τοῦ ~~αἰ~~ σπιτιοῦ κι ἔτσι κανένας δέν τό ἄκουσε. Ὅμως εἶ-
χε ἀνοίξει τήν πόρτα τοῦ κήπου, γιά νά πιστευθῆ ὅτι τό ἀρνάκι
εἶχε ἀποδράσει...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φυσικά ὅλοι οἱ καλεσμένοι θά συγκινηθῆκανε, θά γελάσανε καί θά
συγχωρήσανε τήν μικρή λίλυ καί ὕστερα ἀπό λίγο, τρώγανε, πίνα-
νε καί τραγουδοῦσανε ὅλοι μαζί ἕνα τραγοῦδι : Μ α ρ ί α, ~~αἰ~~
πού ἦτανε τότε τῆς μόδας.

ΚΛΕΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μ α ρ ί α Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γενικά στήν παλαιότερη Ἀθήνα, ἡ Κυριακή τῶν Βαΐων ἐθεωρεῖτο
σάν παραμονή τοῦ Πάσχα, ἀφοῦ καί τά παιδιά στό σχολεῖο τρα-

γουδούσανε : Βάγια Βάγια τῶν βαγιῶν - τρῶνε φάρι καί κολιό...
καί τήν ἄλλη Κυριακή - τρῶνε τό ψητό ἄρνι. Καί ταυτόχρονα ἄλλα
παιδιά, προσέθεταν γιά παιδική χαριτολογία : Καί τό ἄλλο τό
Σαββάτο τρῶνε τόν ψημένο γάτο καί τήν ἄλλη ἐβδομάδα - τηγανί-
ζουν μιά ἀγελάδα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί γελοῦσαν τά παιδιά μ' αὐτές τίς παιδικές ἀνοησίες καί πανη-
γυρίζανε εὐτυχισμένα γιατί θά εἶχανε διακοπές πασχαλιότητες,
μ' ὄλο πού αὐτές οἱ σχολικές διακοπές διαρροῦσαν τότε μόνο ἕξη
μέρες καί ὄχι δεκαπέντε ὅπως σήμερα, ἔτσι δέν εἶναι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ " Ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως ἦτανε καί καθιερωμένο μέ τό σχολικό δίστιχο :
Τρεῖς τά Γέννα, τρεῖς τά φῶτα κι' ἕξη τήν 'Ανάστασι. Φυσιῶνά, ὅλη
τήν ἐπομένη ἐβδομάδα, τήν Μεγαλοβδομάδα, ὅπως τήν ἀποκαλοῦσαν
πάντα, τά χασάπια ἦτανε κλειστά καί ^{οἱ κρεοπῶλες} εἶχανε γιά μόνη τους ἀπα-
σχόλησι νά ἀσπρίζουν καί νά εξωραϊζοῦν τά χασάπια τους ὥστε
νά εἶναι ἔτοιμα ξημερώματα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὅταν θ' ἄρχι-
ζαν νά φωνίζουν τό ἄρνι τους οἱ ἀθηναῖοι. " Ἐξω ἀπό τό ἀσπρισμα
οἱ κρεοπῶλες εἶχανε καί τήν ἔνοια νά φτιάξουνε πολύχρωμες χάρτι-
νες γιρλάντες ὥστε τό χασάπιο νά ἔχη ὄψι ἐορταστική. Μετά τόν
ἐπιτάφιο τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ἡ πασχαλινή χαρά ἦτανε διάχυτη
στά πρόσωπα ὅλου τοῦ κόσμου ἀπό τό Σάββατο τό πρωῖ πρωῖ καί οἱ
λαμπριάτινες εὐχές, ἄρχιζαν ἀπό τούς χασάπηδες τῆς κεντροικῆς ἀγο-
ρᾶς... Κι' ἀπό χρόνου κύρ' Μανώλη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλή 'Ανάστασι Εὐριπίδη μου... Νά μοσχοπουλήσωμε ὅ τι ἔχομε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τό βράδυ ἄδεια τά τσιγνέλια μας...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αμήν νά δώση ὁ Θεός. ~~Καί μέ τίς εὐχές αὐτές, πίνανε καί δύο~~
~~οὔζα οἱ ἀλληλοευχόμενοι χασάπηδες καί πίνανε καί τό εὐθυμο~~
~~τραγουδι...~~ *Ἄρα μαρὶ εἶπε κ.τ.λ.*

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πολᾶ - Πολᾶ ὑπάρχουνε κορίτσια
μέ ὁμορφιά...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά σου φανῆ παράξενο **φράγιο** ἄν σου πῶ, ὅτι τήν ἐποχή ἐκείνη, σαράντα πενήντα χρόνια πρίν, πάντα παρατηρεῖτο ἔλλειψις κρέατος στήν Ἀθήνα καί οἱ ἄθηναῖοι τό ξέρανε αὐτό...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό καταλαβαίνω αὐτό ἀφοῦ οἱ προνοβτικοί νοικοκυραῖοι ξεκινούσανε ξημερώματα νά πᾶνε στήν Ἀγορά νά ἐξασφαλίσουνε τό πασχαλινό τους ἄρνάκι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί νά ἴδεις μέ τί καμάρι τό πηγαίνανε στό σπίτι τους, στήν γειτονιά τους. Παίρνανε ἕνα παιδί ἀπό τήν ἀγορά, ἕνα λουστράκι καί τό φορτώνανε μέ τό ἄρνι, στολισμένο μέ κόκκινη πασχαλινή κοιάρδα καί χρυσές κορδέλλες. Μπροστά τό παιδί, πίσω του ὁ νοικοκύρης καμαρώνοντας πού εἶχε ἀγοράσει ὀλόκληρο ἄρνι. Κάποια γειτόνισσα τόν ἔβλεπε ἀπό τό παράθυρο καί τόν εὐχότανε :
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλή ἀνάστασι κύριε Γιάννη μου καί καλοφάγωτο τό ἄρνάκι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εὐχαριστῶ κυρία Πηνελόπη μου...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἔχει μπόλινο κρέας ἤ Ἀγορά ; Ὁ ἄντρας μου δέν πῆγε ἀνόμη νά φωνίσῃ ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τί κάθεσαι κυρία Πηνελόπη ; Πές του νά πάῃ γιατί θά σωθοῦνε τά καλά τ' ἄρνιά... Φυσιῶ, ὅταν ἔφθανε τό ἄρνι στό σπίτι συνεκροτεῖτο οἰκογενειακό συμβούλιο, μέ θέμα : Πῶς θά μαγειρευότανε τό ἄρνι... Κάποιο ἀπό τά παιδιά ἐπρότεινε : στήν σοῦβλα μπαμπᾶ. Νά τό φῆσωμε στή σοῦβλα στήν αὐλή μας.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν εἶσαι καλά. Νά μζευτοῦνε ἀπό τήν γειτονιά τάχα γιά μεζέ καί νά μας φάνε τό ἄρνι μας ; Καλύτερα στόν φούρνο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τότε εἶχε ἀντιρρήσεις ἢ σύζυγος : Ὅλο τό ἄρνι στόν φούρνο; Πρῶτα πρῶτα δέν ἔχομε τόσο μεγάλο ταψί... Νά κόψωμε τά μπουτάκια, νά στείλωμε τό ἕνα μπουτάκι στόν φούρνο μέ πατάτες, τό ἄλλο μπουτάκι τῆς κατσαρόλας στό σπίτι, μέ μακαρονάκι κοφτό, τό στήθος θά τό κάνωμε φρικασέ μέ μαρουλάκι καί τό κεφαλάκι ριγανᾶτο, νά φᾶμε τέσσερις μέρες...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Υστερα από πολλές συζητήσεις, η γνώμη της νοικοκυράς έπε-
βάλλετο και τό άρνίκι θα μαγειρευότανε κομματιαστό, για να
φτουρήση κι'όλας, όπως λέγανε. "Υστερα τό τεμαχισμένο πλέον
άρνάκι, έτοποθετείτο στό φανάρι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στο φανάρι... Ποῦ τό θυμήθηκες Γιαγίκο τό φανάρι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αστειεύεσαι ; Μπορούσε να υπάρχει σπιτι χωρίς φανάρι ; Μήν
κοιτάς πού οί σύγχρονοι άθηναίοι δέν τό ξέρουνε τό φανάρι
γιατί έχουνε φυγετα, μά τήν εποχή εκείνη, πενήντα χρόνια
πρίν τό φανάρι, ήτανε τό πιο απαραίτητο σκευος σε μία κουζίνα
Καί ήτανε τό περιλάλητο φανάρι, ένα μεγάλο τετράγωνο κουτί
μέ σκελετό από τσίγκο και τίς τέσσερίς τους πλευρές από φιλό
φιλό συρματάπλεγμα ώστε να μπαίνει ο άέρας μά να μήν μπαίνουνε
ίπτάμενα έντομα, μυγες κυρίως και κουνούπια. Φυσικά αυτό τό
φανάρι τό κρεμούσανε στην κουζίνα, στό πιο εύαερο μέρος για
να αερίζεται τό κρέας.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί δέν ξέρεις και τό άλλο μυστικό. Πολλές νοικοκυρές, τοπο-
θετούσανε μέσα στό φανάρι κι'ένα ποτήρι με λίγο νερό και ένα
μάτσο μαϊντανό...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μαϊντανό ; Για ποιόν λόγο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν τό ξέρεις ; Λέγανε και φαίνεται πως είναι αλήθεια αυτό
ότι ο μαϊντανός έχει τήν ιδιότητα να απομακρύνη τά έντομα, τίς
μυγες και τά κουνούπια. Τελικά τό κρέας έμενε έτσι στό φανά-
ρι, ολόκληρο τό Σάβατο έως τήν επομένη Κυριακή, τό πρωϊ, όποτε
άρχιζε τό μαγείρεμά του, ανήμερα τήν Λαμπρή... Μά αυτά, θα τά
ποῦμε στην προσεχή μας συνάντησι αγαπητέ μου Γιαγίκο, γιατί
τώρα δέν μάς παίρνει η ώρα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μόλις προλαβαίνουμε να θυμηθοῦμε κανένα παλαιό τραγουδι ακόμη
πού θα τό τραγουδούσανε μετά τό απαραίτητο : Χριστό άνέστη εν
νεκρών, τά κορίτσια τής συντροφιάς...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ας μάς τό θυμίση λοιπόν αυτό τό τραγουδι η Κλειώ.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) "Αχ τά βάσαν δέν βαστώ... Κ.τ.λ.
Κ.τ.λ.